א פארשטעלונג אהן און איינדרוק

(צו דער אויפפיהרונג פון ווילנער בעל הבית'ל, העזשי יעקב בן עמי)

פון יונה בן מנחם

די פראווינץ איז געווארען פרוווי־לעגירט. צוזאמען מיט'ן גרויסען פאר־שריט וואס דאס אידישע טעאטער מאכט אין גיז יארק, נאשט אויך די פראווינץ, דערמיט וואס אי די פיעסען, אי די טאטרס קומען און ברענגען דעם עולם אין טעאטער איידער דער סיזאן שליסט זיך, און די טאטרס, פונקט ווי די פיעסען, האבען זיך זייער ספעציעלען עולם.

אויך דער שוישפיעלער יעקב בן עמי, האט זיך זיין ספעציעלען עולם, וועלכער קומט איהם זעהן און הנאה האב־בען פון זיין שפיעלען. זיין יעדער באר־זיך ביי אונז, איז דער נעשפארער פון טאג פאר די פארשטעלונג ווי נאך די פארשטעלונג, עס איז א מין יום־טוב צו וועלכען מען גרייט זיך ספעציעל, און פון וועלכען מען דערצעהלט זיך איבער נאכ־הער.

יעקב בן עמי איז פרוווילעגירט ביי אונז, ער שפיעלט פאר געפאקטע הייזער. דער טעאטער נעהער איז פארלעבט אין דעם פאר'חלומ'טען לוי יצחק, וועלכער שפיעלט טעאטער איינגאנדטיג, דער־שפיינגט דאס וואס ער דארף דערזאגען, פארשווייגט דארט וואו ער מוז ריידען, קנייטשט אויס מיט'ן שטערען די פראר־זע וואס לייגט אויף יעדערס ליפען. דער צושויער נאפט, ער האט הנאה, און טיילט דעם פארגענינגן דורך אפאדיס־מענטען מיט זיין ליעבלינג.

איז אבער אונזער טעאטער עולם דערזעלבער פון פאר־איהרען, פון פאר־צוויי יאהר, פון עטליכע יאהר צוריק, און ער ברוווכטעט עטוואס נייעס, ער בענקט נאך עפעס אנערוואכטעטעס, ער זוכט די בענקשאפט אין זיין ליעבלינג, ער וויל אז דער שוישפיעלער זאל איהם באייס־טערען, זאל פאר איהם שטימונג שאפען, און ערוואכטעט פון בן עמי, צו צייגען זיך אין נייע ראלען ביי יעדען באזוך.

דער פארלאנג מעג זיך זיין א פאל־שער, א ניט באראכטיגטער, דער פאקט איז אבער, אז די פראווינץ האט אן אנ־דערען פארלאנג צום טעאטער, ערפאלג־רייכע ניו יארקער פיעסען האבען אויף דער פראווינץ א דורכפאל, און פאר־קעהרט. די פראווינץ האט זיך איהר גע־שמאק, איהר באציהונג. איהר ערוואר־טונג.

* * *

דאס ווילנער בעל הבית'ל, פון וועל־בען מארק ארנשטיין איז דער מחבר, איז ניט קיין נייעס אויף דער ביהנע, עס איז אבער אריגינעל, עס איז צייטמעסיג, ווען מען זאל עס ניט שפיעלען קען דער צו־שויער ציהען דערפון א מוסר השכל.

א יונגער באנאבטער חזן, און על־טערע פרוי, האט זעלבסט קיין דעה ניט, דער שווער איז אלעס, א קריסטין א יו־נענט פריינדין, שעהנע ליעבע פראוען, רייכקייט און גלאנץ, דאס אלעס איז א פאסירונג וואס איז בולט ביי אידישע „סינסטלער, וועלכע שרייען אז זיי איז ביי אונז ענג, ביי אונז אין דער הימעל שווארץ, ביי אונז באקומט מען ניט קיין אנערקענונג, און מעג די פיעסע זיין אלט, דער געדאנק פון איהר איז ניי, כמעט אינגאנצען ניי.

* * *

בן עמי שפיעלט די ראלע איינגע־ארטיג, אבער מיט דער פארטראכטקייט פון לוי יצחק. וואו ניט וואו ווארפט זיך הארך א נייער שטריך, א שעהנע באווע־גונג, עס דערמאנט אבער אן לוי יצחק'ן, איבערהויפט דער ערשטער אקט.

פארטרעפליך איז בן עמי בעזוועזען אין די לעצטע צוויי אקטען, איבערהויפט אין הריטען: די סצענע אין בית המדרש איז אן אונפארגעסליכע, די שטיינערנע סטאטוע פון גרויסען שוישפיעלער בלייבט איינדרוקספאל.

הערען רכילות וועגען זיך און דער־ביי פאר מינוטען לאנג ניט מאכען קיין באוועגונג, קען נאר בן עמי, דער פרי־ווילעגירטער שוישפיעלער.

די זאך אלס גאנצע איז אבער גע־וועזען א גישוואמענע, עס איז ניט גע־שאפען געווארען יענע שעהנע און איינ־דרוקספאלע איליוזיע וואס בן עמי שאפט מיט זיינע פארשטעלונגען.

דאס מיטשפיעלען אין הריטען אקט פון די זייטיגע איז דורכגעפיהרט געווא־רען א היבש ביסעל שלעכט, מיט דער אויסנאמע פון האנינמאן אלס דער בלינ־דער בעטלער, און יאבליקאוו אלס דער פרוש, וועלכע זענען פארלוירען געגאנ־גען צוליעב די איבערינע.

* * *

פארשטעלונגען פון געוועהנליכען אידישען לעבען דארפען און מוזען גע־שפיעלט ווערען נאטירליך, איבערטרייבען זיי, מיינט איינגאר חוזק מאכען אדער זיך נאריש מאכען. אז דאס האבען גע־טאן גערטלער, מרס. ראזענגאל, אויער־באך און סיידי שעהנגאלד, און דערפאר איז בן כן עמי פארלוירען געגאנגען צוויי זיי, זיין שפיעלען איז דערפאר ארויסגעקומען בלאס, אזוי אז די נאנצע פארשטעלונג האט ניט געשאפען קיין שום איינדרוק.

דריי פארשטעלונגען מיט יעקב בן עמי

בלויז נאך דריי פארשטעלונגען ווע־לען געגעבען ווערען פון טארא־נטא'ס באר־ליעבטען נאסט, דער אידיש־ענגלישער שוישפיעלער יעקב בן עמי, וועלכער נאסטראלירט איצט אין סטענדערד טע־אטער.

יעקב בן עמי וועט אויפטרעטען פרייטאג און שבת אוועגטס, שבת ביי־טאג, אין דער ערפאלגרייכער פיעסע „רעוויזאר".

וועגען דער פיעסע איז פיעל גע־שריבען געווארען. די טארא־נטא־טער באזוכער בלייבט איצט צו זעהן ווי אזוי זי וועט אין סטענדערד טעאטער אויפגעפיהרט ווערען.

היינטיגע וואך אין די טעאטערס

סטענדערד טעאטער — היינט אוועגט, „היינטיגע מיידלאך"; פרייטאג און שבת, „רעוויזאר".

טיוואלי — „אויב איך האב ווידער חתונה?"

היפארדראם — „טשארלי'ס טראמע".

לאו'ס — „נייציגקייט".

שעי'ס — וואדעוויל ביל.

ערשטער מאי באל

פרייטאג אוועגט, לכבוד דעם ערש־טען מאי, וועט אין די „נייט אף קאפ־לאכבוס האל", פארקומען א שעהנער קארניוואל באל, צו וועלכען עס ווערען געלאדען די נאנצע יוגענט.

דער באל איז אראנזשירט פון ב. בארוכאוו ברענטש, אידיש נאציאנאלער ארבייטער פארבאנד.

„היינטיגע מיידלאך" אין סטענדערד טעאטער

היינט אוועגט ווערט געשפיעלט אין סטענדערד טעאטער, די פיעסע וועלכע ווערט געשפיעלט א נאנצען סיזאן אין ניו יארק, מיט'ן נאמען „היינטיגע מיידלאך".

עס איז א בענעפיט פארשטעלונג פון דער „פרייד אף איזראעל סיק בענע־פיט סאסייעטי", וועלכע פארדיענט אז מען זאל איהר פטרוניזיען.

ס. פליישמאן

דער טאטע פון די כלה, מוזיק דירעקטאר פון סטענדערד טעאטערד

דזשענני פליישמאן

חיים יאבליקאוו.

נעקומען אלס קאמיקער און אפנעשפיעלט אז ערנסטע ראלע

פאר דער פראבע אין דער אקטי־אדען יוניאן, ניט ווייסענדיג וואס פאר א פראלאג מען וועט איהם געבען צו זיין פראפעסיאנעלע פראבע, האט מר. יאב־ליקאוו, דער קאמישער שוישפיעלער פון סטענדערד טעאטער, אפגעשפיעלט א זעהר ערנסטע ראלע, דזקע הינטער די קוליסען פון טעאטער, דזקא אהן בילד־טען, און גראדע לעצטען זונטאג, אין דער אנוועזענהייט פון צעהנדליגער פריינט און באקאנטע, וועלכע האבען איהם שטארק אפלאדירט.

יאבליקאוו איז געקומען אהער שפי־עלען טעאטער, באקומען ווידזשעס אז עהרען אוועגט, און אפלאדיסמענטען. איז ער אבער (א סוד זאל עס בלייבען) א גרינער, און פונקט ווי אלע איצטיגע אנפנעקלעהרטע גרינע, איז ער מיט דעם אלעם ניט צופרידען.

נו, נו, האט ער שוין נאר ניט גע־מאכט קיין קאמוניסטישען דזשאב.

דערזעהן זיצען דזשענני פליישמאן בן דער פראנא, האט זיך זיין קאמיזם פארוואנדעלט אין א ליעבע. איין ליעב דעל, א צווייטס ליעבעל, זי האט איהם זעהר גוט און ריכטיג אקומפאנירט, ניט ע־ר זי א פ־יעג?

טייערע דזשענני! אייב די אקומפאניר־סט מיר אזוי גוט אויף דער פראנא, פליישמאן וואלט געווען א פלאן מיר צו אקומפאנירען מיין עוקנפס?

די יונגע און באגאבטע פראנסיסין דער.

די אלע בילדער וועלכע מען האט דאן געוויזען זענען באשטאנען פון א סצענע וויי מען בארט זיך אין אטלאנטיק סיטי, א סצענע ווי פייער ניגערלאך עסען "וואר־טערמאלאן", א קרוג סצענע דורכגעפיהרט פון דזשאהן כרוס און מעי אויערווין, און ווי דער בלעק דיימאנד עקספרעס לויפט 75 מייל א שטונדע. די דאגונג אלע סצע־נעס, זענען ניט מעהר געווען ווי 50 פוס לאנג און מען האט ביידע עקן צוזאמענ־געטשעפעט אזוי אז מען פלעגט עס ווייזען אהן אויפהער, און דער עולם האט זיך טאקע מיט דעם ניט געקענט גענוג אנגוג־טיגען.

דאס איז געווען אינ'ם מאנאט יוני אין 1896. דאס הייסט אז קומענדען יוני וועט ווערען פונקט 29 יאהר, צייט מען האט געוויזען די ערשטע באוועגליכע בילד־דער אויף א ווייסער ליילאך אין א פארק אין אטאווא קענעדע.

אינ'ם זעלבען יאהר איז נאך מאנט־ראאל געקומען דער פראנצייז לעכיע וועלכער האט געקליימט אז ער איז דער ערפינדער פון דער מאשין, און האט טא־כ'ע אנטערעיא, אז האט ענטדעקט דעם אמיגען סוד. ער הייסט עס וויים ווער עס האט געוויזען די ערשטע מואוויס בילדער אין קענעדע.

און לויט ווי ער דערצעהלט, און עס איז ניטא קיינע אורזאכען ניט צו גלויבען יענע ווערטער, איז ער אליין טאקע געווען ער ערשטער וועלכער האט דעם דאזיגען גנטיק געבראכט נאך קענעדע, און ווי ער דערצעהלט עס האט עס פאסירט אויף אפלגענדען אופן.

דזשאהן גרין איז געווען א שווארץ קינסטלער און פלעגט ארומפאהרען אי־בער קענעדער און אמעריקאנער שטעדט וויזען קונצען, שלינגען פייער, שלעפען סטענגעס פון מויל, שלינגען שווערדען און נאך אזעלכע שווארץ־קינסטלעריש אר־בייט.

איינמאל האט ער באמערקט אז אנאנס אין דער אטאוואר צייטונג די "פרי־פרעס", אז דיר אטאוואר קאר קאמפאניע האט געעפענט א נייעם פארק און אום צו מאכען דעם דאזיגען פארק פאפולער, ברענגט זי דעם גרעסטען וואונדער פון'ם צוואנציגסטען יאהר הונדערט, עדיסאנס נייע ערפינדונג, באוועגליכע בילדער.

עס איז נאך דאן געווען א שטריי־ט צווישען עדיסאנען און דעם פראנצויז לע־מעי, וועלכער האט געטענט'ט אז ער איז דער אמת'ער ערפינדער פון די דאזיגע מאשינען.

אלענפאלס גרין איז גלייך אוועקגע־פאהרען צו דער אטאוואר קאמפאניע און האט איהר אנגעבאטען אז צו די באוועג־ליכע בילדער וועט ער נאך אויך וויזען זיין שווארץ קינסטלעריי, און וועט אויך האלטען לעקציעס פארן עולם ווי אזוי באר־וועגליכע בילדער ווערען געמאכט.

די מענערדזשערס פון דער אטאוואער קאר קאמפאניע, אהערען און סאבער האר־בען זיך אנגעכאפט אין דעם ווי אין א כשר'ע מצאיה, און גרין איז געווען דער ערשטער צו וויזען מואוויס אין קענעדע.

דריי וואכען נאכאנאנד האט ער גע־מאכט א גרויסען פוראר אין אטאווא, אלע זענען געלאפען זעהן דעם גרויסען וואונ־דער.

"מואווינג פיקטשורס" איז היינט צו טאג איינע פון די דייכסטע אינדוסטריעס אין דער וועלט, טראץ איהר יונגהייט, וע־נען אין דער אינדוסטריע ביליאנען דאל־לארס פארוויקעלט, פאר די מואוויס זע־נען נאר קיין אונמעגליכקייטען ניטא. עס איז נאר ניטא קיין זאך וועלכע מען זאל ניט קענען זעהן אין די מואוויס.

דר. נרעסטע באצאהלטע אקטיאדען ארבייטען פאר די מואוויס און די גרעס־טע פארפאסער פון סצענעריעס, וועגען דעם איז שוין פיעל געשריבען און גע־רעדט געווארען. עס איז גענוג צו דער־מאהנען אזעלכע באריהמטהייטען ווי טשארלי טשאפלין, פיקפארד, פערבענק, וואלענטינא, קוגאן, וועלכע ליגען ביי יע־דען אויף די ליפען. קינדער אין די ווינען ווייסען ווער זיי זענען.

וויפיעל מענשען ווייסען אבער ווען האט מען אנגעפאנגען צו וויזען מואוויס אין קענעדע?

אין דער אמת איז אז ניט פיעלע ווייסען עס און מען וואלט עס פיליכט ניט געוואוסט אויך, איז אבער געקומען יעצט א געוויסער מר. דזשאהן גרייען פון גוזלף אנטערעיא, אז האט ענטדעקט דעם יאגיגען סוד. ער הייסט עס וויים ווער עס האט געוויזען די ערשטע מואוויס בילדער אין קענעדע.

אין לויט ווי ער דערצעהלט, און עס איז ניטא קיינע אורזאכען ניט צו גלויבען יענע ווערטער, איז ער אליין טאקע געווען ער ערשטער וועלכער האט דעם דאזיגען גנטיק געבראכט נאך קענעדע, און ווי ער דערצעהלט עס האט עס פאסירט אויף אפלגענדען אופן.

דזשאהן גרין איז געווען א שווארץ קינסטלער און פלעגט ארומפאהרען אי־בער קענעדער און אמעריקאנער שטעדט וויזען קונצען, שלינגען פייער, שלעפען סטענגעס פון מויל, שלינגען שווערדען און נאך אזעלכע שווארץ־קינסטלעריש אר־בייט.

איינמאל האט ער באמערקט אז אנאנס אין דער אטאוואר צייטונג די "פרי־פרעס", אז דיר אטאוואר קאר קאמפאניע האט געעפענט א נייעם פארק און אום צו מאכען דעם דאזיגען פארק פאפולער, ברענגט זי דעם גרעסטען וואונדער פון'ם צוואנציגסטען יאהר הונדערט, עדיסאנס נייע ערפינדונג, באוועגליכע בילדער.

עס איז נאך דאן געווען א שטריי־ט צווישען עדיסאנען און דעם פראנצויז לע־מעי, וועלכער האט געטענט'ט אז ער איז דער אמת'ער ערפינדער פון די דאזיגע מאשינען.

אלענפאלס גרין איז גלייך אוועקגע־פאהרען צו דער אטאוואר קאמפאניע און האט איהר אנגעבאטען אז צו די באוועג־ליכע בילדער וועט ער נאך אויך וויזען זיין שווארץ קינסטלעריי, און וועט אויך האלטען לעקציעס פארן עולם ווי אזוי באר־וועגליכע בילדער ווערען געמאכט.

די מענערדזשערס פון דער אטאוואער קאר קאמפאניע, אהערען און סאבער האר־בען זיך אנגעכאפט אין דעם ווי אין א כשר'ע מצאיה, און גרין איז געווען דער ערשטער צו וויזען מואוויס אין קענעדע.

דריי וואכען נאכאנאנד האט ער גע־מאכט א גרויסען פוראר אין אטאווא, אלע זענען געלאפען זעהן דעם גרויסען וואונ־דער.

דזשענני, האט א שאפעל געטאן אויף יא, און איצט קומט אונז א מזל־טוב.

יא, דער קאמיקער האט א ראלען שפיעל געטאן היילטיגען סיזאן, וועלכער איז זיין ערשטער סיזאן אין קאנאדע, און וועלכער וועט ביי איהם בלייבען אן אייביגער אנדענקען.

לעצטען זונטאג זענען די תנאים געפראוועט געווארען. החתן יאבליקאוו, האט דערלאנגט די כלה דזשענני פליישמאן א דיימאנד רינגעל, און איצט וועט זי מיט'ן פינגער אקומפאנירען, און מיט דעם רינגעל איהם צולייכטען.

דאס ווערטע פובליקום וועט איצט ווייסען אז אויב דזשענני פליישמאן אקומ־פאנירט צום טאקס יאבליקאוו'ן, איז זי מיט איהם צופרידען. טאמער איז עס אבער א פאלשער פראנא טאן, איז א שווארצע קאץ דורך זיי דורכגעלאפען אויף א ווייל.

די פראגע איז בלויז, וואס וועט די אקטיאדען יוניאן איהם אויסקלייבען צו פראבע, נאכדעם ווי ער האט אין לויף פון סיזאן געשפיעלט אזעלכע צוויי ראל־לען?

מזל־טוב חתן־כלה. מזל־טב מחותנים.

איצט וועט שוין מר. פליישמאן'ס מוזיק, ניט נאר זיין פארטראטען צווי־שען פובליקום, נאר נאנץ היבשליך אויף דער ביהנע אויך.

אזן ווען איהר וועט באגעגענען יאב־לוקאוו'ן שמייכלענדיג, זאלט איהר ווי־סען אז דאס פרעהט ער זיך מיט זיין זוהן פון הינטער די קוליסען.

ה. מ. ק.

ווען האט מען אנגעפאנגען צו וויזען מואווינג פיקטשורס אין קענעדע?

א סצענע ווי מען באדט זיך אין אטלאנטיק סיטי און ווי ניגערלאך עסען "וואטערמעלאן". — דאס איז געווען מיט 29 יאהר צוריק אין דער היפט שטאדט פון קענעדע. — איין מואווי מאשין איז געווען אויך גאנץ קענעדע.

פון א זשורנאליסט

עלייעס האו, דער ערפינדער פון דער ניי־מאשין

פון פ. ל.

עלייעס האו איז געבארן געווארען אין ספענסער, מאסאטשוזעטס, אין 1819. זיין פאטער איז געווען א מילנער, ווען עלייעס איז אלט געווארען 3 יאהר, האט ער שוין גענומען ארבייטען מיט זיינע ברי, ער און שוועסטער ביי דעם דעמאל־טיגען קארד קאטאן.

ער איז געווען א הינקענדיגער. אזוי ווי פאר פא־ם ארבייט האט ער ניט גע־טייגט, איז ער אויפ ארבייטען אין א מיל אין לאוועל, ווען ער איז אלט געווא־רען 16 יאהר.

אין 1837 איז געווען א פאניק, און די מיהל האט זיך צוגעמאכט. עלייעס איז דאמאלט אויעף ארבייטען אין א מאשין פאבריק אין קעמברידזש. צו 21 האט ער חתונה געהאט און האט זיך באזעצט אין באסטאן.

ער האט געארבייט אלס מאשיניסט, כדי צו דערגעהרען זיין ווייב און דריי קינדער, ווען עס איז איהם איינגעפאלען דער גדאנק וועגען א ניי מאשין.

די באוועגונגען פון זיין, ווייב, ווען זי האט געגייט, האט איהם ארויפגעבראכט אויס'ן נעראנק פון א מאשין, וואס זאל דורכוואר־פען די נאוועל דורכ'ן נעוואנט און דערנאך זי זיהנען צוריק.

ער האט באלד געטאכט א מאדעל, און וועלכען דאס לעבעל איז געווען אינ־מיטען דער נאדעל. ער האט געמיינט, אז נייהען וועט מען דערביי קאנען נאר מיט גראבען פארעם, ווייל א דינער פארעם וועט ניט אויסהאלטען דעם שטארקען ציה פון דער מאשין.

אין א יאהר ארום האט ער זיך ארומ־געזעהען, און די באוועגונגען ארויף און אראפ וועלען ניט טויגען. ענדליך איז איהם איינגעפאלען דער נעראנק צו כאני־צען צוויי פערדס, און דער שטאך זאל גע־מאכט ווערען מיט אן אויסגעקרימטער נאדעל, וואס זאל האבען דאס לעבעל לע־בען שפיץ.

זיין ערשטער מאדעל פון האלץ און דראט איז געווען פארטיג אין אקטאבער, 1844.

זיין גלויבען אין זיין ערפינדונג איז געווען געגנג שטארק צו, באוועגען איהם אוועקצואוואר־פען זיין ארבייט אין באס־טאן, כדי צו קאנען פארפולקאמען זיין מאדעל, און ער האט זיך באזעצט אין זיין פאטערס הויז אין קעמברידזש.

זיין פאטער האט געהאלטען א שאפ, וואו מען האט געשניטען פאלמען בלעטער און צוגעגרייט זיי פאר היט. עלייעס האט אויס'ן קויידעם אויפגעשטעלט א לייד, בייטאג האט ער געארבייט, כדי צו דער־נעהרען זיין פאמיליע, און ביינאכט האט ער געמאכט די טיילען פון זיין מאשין.

זיין פאטערס שאפ האט אבער אפגע־ברענט, און פון האט אויסגעזעהן, אז די אנצע פאמיליע וועט דואינירט ווערען.

דא האט אן האלץ און קויהלען הענד־לער, מר. פיישער, זיך פאראינטערעסירט אין דער נייער ערפינדונג און האט גע־האט גענוג גלויבען אין דעם, אנצובאטען עלייעסען א דירה פאר דער פאמיליע און פאר א שאפ, און עסען פאר דער גאנצער משפחה, און דערצו א הלואה פון $500 פאר א העלפט פון דעם פאטענט אויף דער נייער מאשין. און אין דעצעמבער, 1844 האט זיך אריבערגעצויגען קיין לאנדאן.

אין אפריל, 1845 האט די מאשין שוין געגייט א נאס פיר יאהר די לענג. צום סוף מאי איז די מאשין געווען גע־ענדיגט.

דער ערפינדער האט דעמאלט אויס־געגייט די נאטען אין צוויי אנצוגען, איי־נעם פאר זיך אליין, און איינעם פאר זיין שותף. די נאטען זענען געווען אזוי שטארק, אז מען האט געזאגט, אז זיי ווע־לען האלטען לענגער פון דער געוואנט.

עלייעס האו האט דעמאלט ארויסגע־נומען זיין פאטענט. אבער כאטש די באס־טאנער שניידער האבען באוואונדערט די מאשין, האבען זיי מורא געהאט זי צו נעהמען, כדי ניט צו רואינירען זייער פאך.

דער שותף האט זיך דעמאלט צוריק־געצויגען און האו האט גענומען ארבי־טען אלס לאקאמאטיוו אינזשיניר, ביז זיין געזונט האט צוזאמענגעברוכען.

אין אקטאבער, 1846 האט זיין ברו־דער גענומען די מאשין קיין לאנדאן, האט פענדיג אז דארטען וועט־זי האבען סעהר ערפאלג.

ווייליאם טאמאס, א שירעם און קאר־סעטען מאכער, האט אנגעבאטען $1,250 פאר דעם פאטענט אין האט נאך צוגע־זאגט אנצושטעלען האו'ן אין זיין גע־שעפט.

האו האט זיך מיט זיין משפחה דע־מאלט אריבערגעצויגען קיין לאנדאן. ער האט אפגעגעבען אין האט נאך צוגע־זאגט אנצושטעלען האו'ן אין זיין גע־שעפט.

האו האט זיך מיט זיין משפחה דע־מאלט אריבערגעצויגען קיין לאנדאן. ער האט אפגעגעבען אין האט נאך צוגע־זאגט אנצושטעלען האו'ן אין זיין גע־שעפט.

דער ערפינדער האט דעמאלט אויס־געגייט די נאטען אין צוויי אנצוגען, איי־נעם פאר זיך אליין, און איינעם פאר זיין שותף. די נאטען זענען געווען אזוי שטארק, אז מען האט געזאגט, אז זיי ווע־לען האלטען לענגער פון דער געוואנט.

עלייעס האו האט דעמאלט ארויסגע־נומען זיין פאטענט. אבער כאטש די באס־טאנער שניידער האבען באוואונדערט די מאשין, האבען זיי מורא געהאט זי צו נעהמען, כדי ניט צו רואינירען זייער פאך.

דער שותף האט זיך דעמאלט צוריק־געצויגען און האו האט גענומען ארבי־טען אלס לאקאמאטיוו אינזשיניר, ביז זיין געזונט האט צוזאמענגעברוכען.

אין אקטאבער, 1846 האט זיין ברו־דער גענומען די מאשין קיין לאנדאן, האט פענדיג אז דארטען וועט־זי האבען סעהר ערפאלג.

די באוועגונגען פון זיין, ווייב, ווען זי האט געגייט, האט איהם ארויפגעבראכט אויס'ן נעראנק פון א מאשין, וואס זאל דורכוואר־פען די נאוועל דורכ'ן נעוואנט און דערנאך זי זיהנען צוריק.

ער האט באלד געטאכט א מאדעל, און וועלכען דאס לעבעל איז געווען אינ־מיטען דער נאדעל. ער האט געמיינט, אז נייהען וועט מען דערביי קאנען נאר מיט גראבען פארעם, ווייל א דינער פארעם וועט ניט אויסהאלטען דעם שטארקען ציה פון דער מאשין.

אין א יאהר ארום האט ער זיך ארומ־געזעהען, און די באוועגונגען ארויף און אראפ וועלען ניט טויגען. ענדליך איז איהם איינגעפאלען דער נעראנק צו כאני־צען צוויי פערדס, און דער שטאך זאל גע־מאכט ווערען מיט אן אויסגעקרימטער נאדעל, וואס זאל האבען דאס לעבעל לע־בען שפיץ.

זיין ערשטער מאדעל פון האלץ און דראט איז געווען פארטיג אין אקטאבער, 1844.

זיין גלויבען אין זיין ערפינדונג איז געווען געגנג שטארק צו, באוועגען איהם אוועקצואוואר־פען זיין ארבייט אין באס־טאן, כדי צו קאנען פארפולקאמען זיין מאדעל, און ער האט זיך באזעצט אין זיין פאטערס הויז אין קעמברידזש.

זיין פאטער האט געהאלטען א שאפ, וואו מען האט געשניטען פאלמען בלעטער און צוגעגרייט זיי פאר היט. עלייעס האט אויס'ן קויידעם אויפגעשטעלט א לייד, בייטאג האט ער געארבייט, כדי צו דער־נעהרען זיין פאמיליע, און ביינאכט האט ער געמאכט די טיילען פון זיין מאשין.

זיין פאטערס שאפ האט אבער אפגע־ברענט, און פון האט אויסגעזעהן, אז די אנצע פאמיליע וועט דואינירט ווערען.

דא האט אן האלץ און קויהלען הענד־לער, מר. פיישער, זיך פאראינטערעסירט אין דער נייער ערפינדונג און האט גע־האט גענוג גלויבען אין דעם, אנצובאטען עלייעסען א דירה פאר דער פאמיליע און פאר א שאפ, און עסען פאר דער גאנצער משפחה, און דערצו א הלואה פון $500 פאר א העלפט פון דעם פאטענט אויף דער נייער מאשין. און אין דעצעמבער, 1844

צו סיחרים און סיילסלייט

לאנג דיסטענס קאסט בלויז 13 סענט סעהר !

א גאר לעצטער שטודיום האט באוויזען אז דער דורכשניטליכער בריעף אין א געשעפטס אפיס קאסט 29 סענט.

די 41,000 טעגליכע לאנג דיסטענס קאלס אבער אונזערע ליניען קאסטען דעם געשעפטסמאן דורכשניטליך ארום 42 סענט א מעסעדזש.

פאר עקסטרא 13 סענט, באקומט איהר א מענשליכען געשפרעך — א באלדיגע פארלייגונג פון אייער קיים — א שאנס צו פארענטפערען וועלכע עס איז פראגע — און געוועהנליך א באלדיגע ענט־שיידונג.

און חוץ דעם זענט איהר פריי אנצופאנגען אן אנדער טראנזעקציע. דעם שנעלסטען ענטפער וועלכען איהר האט דורך בריעף נעהמט מעגליך 36 שטונדען. באטראכט מיט וועלכען פראפיט איהר קענט אויסנוצען די דאזיגע צייט ! נוצט לאנג דיסטענס.

F. KENNEDY

מענעדזשער.

THE BELL TELEPHONE COMPANY OF CANADA

דער טעלעפאן קאסט א פאמיליע וועניגע ווי 2% פון דער יעהרליכער הוצאה.

יעדער איך דארף פאטראניזיען די קווין $ טעקסי

MAIN 0009

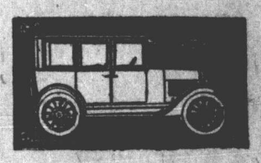

די בולינסטע פריזען אין שטאדט. קורצע ראנס 4 פאסאזשירען 50ס. 4 פאסאזשירען פון עני טייל שטאדט צו עני פלאץ אין שטאדט בלויז $1.00. קיין ראן אימער א דאלאר. 4 פאסאזשירען א שטונדע $1.75 טעלעפאנירט מיין 0009, און מיר קומען צו אייך אין 3 מינוטען.